

Currículum competencial i l'orientació educativa a l'ESO

Índex

1. Organització de primer a tercer d'ESO. Assignació horària de les matèries
 - 1.1 Treball de Síntesi de primer, segon i tercer d'ESO
 - 1.2 Matèries optatives de primer, segon i tercer d'ESO

2. Organització de quart curs d'ESO. Assignació horària de les matèries
 - 2.1 Projecte de Recerca de quart d'ESO
 - 2.2 Matèries optatives de quart d'ESO

3. Servei Comunitari de tercer i/o quart d'ESO

4. Matèries optatives que es poden cursar a l'institut Obert de Catalunya (IOC)

En l'organització del currículum d'ESO s'aplica el [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria, i l'[Ordre ENS/108/2018](#), de 4 de juliol, per la qual es determinen el procediment, els documents i els requisits formals del procés d'avaluació a l'ESO.

A més a més, en el cas de l'Institut, en tant que centre finançat amb fons públics, també és vigent el [Decret 150/2017](#), de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

El currículum s'organitza en àmbits de coneixement. Els àmbits de coneixement són agrupacions de matèries que comparteixen les competències bàsiques específiques de cada àmbit i les competències dels àmbits transversals.

L'apartat de [Competències bàsiques](#) del web del Departament conté els documents d'identificació i desplegament de les competències bàsiques que s'han de tenir en compte en la formulació de les competències i criteris d'avaluació, en la selecció de continguts, en la presa de decisions metodològiques i en el disseny de les activitats d'avaluació. Cal destacar el document d'identificació i desplegament de les competències bàsiques de l'àmbit personal i social. Aquests documents també es troben a la secció [Currículum i orientació](#) del web de la XTEC, on també es poden consultar altres recursos i materials per als centres.

1 Organització de primer a tercer d'ESO. Assignació horària de les matèries

L'assignació horària setmanal de caràcter general de les matèries de primer a tercer curs de l'educació secundària obligatòria és la següent:

Matèries comunes	1r	2n	3r
Llengua Catalana i Literatura	3	3	3
Llengua Castellana i Literatura	3	3	3
Llengua Estrangera	3	4	3
Ciències Socials: Geografia i Història	3	3	3
Ciències de la Naturalesa: Biologia i Geologia	3	-	2
Ciències de la Naturalesa: Física i Química	-	3	2
Matemàtiques	3	4	4
Educació Física	2	2	2
Música	2	2*	-
Educació Visual i Plàstica	2	-	2*
Tecnologia	2	2	2
Religió o Cultura i Valors Ètics	1	1	1
Tutoria	1	1	1
Treball de Síntesi	(1)	(1)	(1)
Servei Comunitari**	-	-	(1)
Matèries optatives***	2	2	2
Total d'hores	30	30	30

(1) Sense assignació horària

* Les matèries de Música i d'Educació Visual i Plàstica són intercanviables a segon i tercer d'ESO.

** El Servei Comunitari es pot oferir a tercer o a quart d'ESO.

*** Les hores de les matèries optatives es destinen a aplicar les mesures d'atenció a l'alumnat segons recull el PEC de l'institut. Pel que fa a les matèries optatives, vegeu més especificacions a l'apartat *Matèries optatives de primer, segon i tercer d'ESO*.

Els desdoblaments dels grups són d'una sessió setmanal de classe en les matèries

següents:

- Tecnologia
- Ciències de la Naturalesa: Biologia i Geologia; Física i Química
- Llengua Estrangera
- Matemàtiques (només a tercer d'ESO)

Aquestes opcions metodològiques no exclouen altres organitzacions possibles.

1.1 Treball de Síntesi de primer, segon i tercer d'ESO

El Treball de Síntesi està format per un conjunt d'activitats d'ensenyament i aprenentatge que impliquen un treball interdisciplinari que afavoreix la integració de coneixements i del treball en equip, tant per part de l'alumnat com del professorat.

L'equip de professors ha de programar un seguit d'activitats interdisciplinàries relacionades amb diferents matèries del currículum comú de l'alumnat. Ara bé, no cal que en cada Treball de Síntesi hi hagi activitats associades a cadascuna de les matèries. En canvi, sí que és essencial que les diferents activitats siguin significatives i coherents.

En l'organització d'aquest treball s'assigna un professor o professora de l'equip docent que tutoritza el grup d'alumnes, en fa el seguiment i l'orientació. Orientativament, s'assigna una cotutoria per a cada equip docent de quatre o cinc alumnes.

El Treball de Síntesi admet diverses formes organitzatives: de manera intensiva, concentrant totes les activitats en un període que pot oscil·lar entre els tres i els cinc dies, o bé de manera extensiva. En aquest segon cas, es pot dur a terme al llarg d'una part del curs o de tot el curs dins l'horari de les matèries. A les actes d'avaluació final la informació sobre la realització s'especifica en els termes "NF" (no fet), "FT" (fet) i "FA" (fet amb aprofitament).

1.2 Matèries optatives de primer, segon i tercer d'ESO

L'institut decideix l'organització temporal d'aquestes matèries optatives, si bé cal que ofereixi cadascuna de les matèries optatives com a un mínim dues hores setmanals.

L'institut ha d'oferir obligatòriament les matèries optatives de Segona Llengua Estrangera, Cultura Clàssica i Emprenedoria pel cap baix en un dels tres primers cursos. En aquest cas, cadascuna d'aquestes matèries s'ha de cursar durant un mínim de dues hores setmanals al llarg de tot el curs.

2 Organització de quart curs d'ESO. Assignació horària de les matèries

Durant el curs 2020-2021, l'assignació horària setmanal de caràcter general de les matèries de quart curs d'ESO és la següent:

Matèries comunes	4t
------------------	----

Llengua Catalana i Literatura	3
Llengua Castellana i Literatura	3
Llengua Estrangera	3
Ciències Socials: Geografia i Història	3
Matemàtiques	4
Educació Física	2
Religió o Cultura i Valors Ètics	1
Tutoria	1
Projecte de Recerca	(1)
Servei Comunitari*	(1)
Matèries optatives	10
Total d'hores	30

(1) Sense assignació horària o amb assignació d'una hora setmanal d'acord amb l'apartat *Matèries optatives de quart d'ESO*.

* En d'altres cursos es pot fer a 3r d'ESO, ja que l'institut pot triar el curs en què l'ofereix.

Matèries optatives	Hores
Biologia i Geologia	3
Física i Química	
Llatí	
Economia	
Ciències Aplicades a l'Activitat Professional	
Emprenedoria	
Tecnologia	
Tecnologies de la Informació i la Comunicació (Informàtica)	
Segona Llengua Estrangera	
Educació Visual i Plàstica	
Filosofia	
Música	
Arts Escèniques i Dansa	
Cultura Científica	
Cultura Clàssica	
Física i Química i Ciències Aplicades	

Biologia i Geologia i Ciències Aplicades	4
Economia i Emprenedoria	
Tecnologia i Tecnologies de la Informació i la Comunicació (Informàtica)	3

2.1 Projecte de Recerca de quart d'ESO

En el quart curs tots els alumnes han de fer un projecte de recerca, preferentment en equip. L'objectiu del Projecte de Recerca és contribuir al desenvolupament de les competències bàsiques de l'ESO.

Característiques generals del Projecte de Recerca

El projecte està constituït per un conjunt d'activitats de descoberta i recerca que ha fet l'estudiant entorn d'un tema escollit i delimitat, en part, pels mateixos alumnes i sota el guiatge dels professors. Al llarg del projecte, l'estudiant ha de demostrar capacitat d'autonomia i iniciativa en l'organització del treball individual, i també de responsabilitat, cooperació i col·laboració en el desenvolupament de projectes en comú.

El Projecte de Recerca consta d'una sèrie de tasques que es poden construir a partir de situacions, problemes o preguntes inicials, sobre les quals els alumnes, en grups reduïts, han de plantejar una hipòtesi o objectiu, planificar el mètode de resolució, integrar la informació procedent de diverses fonts i, finalment, arribar a unes conclusions argumentades per mitjà d'un informe escrit i una breu exposició oral.

Aquestes situacions inicials que es proposen als alumnes poden tenir un caràcter transversal, però també es poden emmarcar dins un àmbit de coneixement determinat.

Un possible enfocament de les activitats o tasques que es proposin com a projectes de recerca consisteix a seleccionar preguntes o problemes socials rellevants, ja siguin de l'entorn proper o llunyà, relacionats amb alguna disciplina o bé interdisciplinaris; preguntes o problemes que posin els alumnes en situació de fer-se noves preguntes, analitzar i valorar evidències, reflexionar críticament i avaluar les possibles solucions.

Organització del Projecte de Recerca

L'elaboració del Projecte de Recerca té una durada aproximada de 35 hores lectives.

Avaluació del Projecte de Recerca

L'institut dissenya els criteris d'avaluació en funció dels tipus de tasques i dels objectius de la recerca, tenint en compte que cal valorar principalment el procés global del treball que s'ha fet i la perseverança en la consecució de les fites proposades, i no únicament els resultats obtinguts. A les actes d'avaluació final la informació sobre la realització s'ha de fer en els termes "NF" (no fet), "FT" (fet) i "FA" (fet amb aprofitament). El Projecte de Recerca s'avalua amb relació a les competències dels àmbits associats a les matèries i dels àmbits transversals

que hi intervenen. Cal tenir present que no es considera matèria amb avaluació negativa a efecte de pas de curs i d'obtenció de la graduació en ESO.

2.2 Matèries optatives de quart d'ESO

D'acord amb el Decret 187/2015, de 25 d'agost, a quart curs d'ESO cada alumne ha de cursar un mínim de tres matèries optatives i un màxim de cinc, amb un total de 10 hores setmanals, d'entre les que es detallen a l'apartat Organització de quart curs.

Assignació horària de les matèries

L'institut determina l'oferta de matèries optatives de quart curs (d'acord amb el paràgraf anterior) i els itineraris que considera més adequats per a l'orientació dels alumnes.

3 Servei Comunitari de tercer i/o quart d'ESO

D'acord amb l'article 16 del [Decret 187/2015](#), de 25 d'agost, el Servei Comunitari és una acció educativa de caràcter obligatori, orientada a desenvolupar la competència social i ciutadana de l'alumnat.

L'objectiu del Servei Comunitari és fomentar la idea que l'educació és una eina de millora social, orientada a formar éssers complets atenent tant la dimensió intel·lectual com la humana i moral.

El Servei Comunitari es porta a terme mitjançant la metodologia d'aprenentatge i servei. L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte i permet que l'alumnat analitzi l'entorn, elabori8 propostes de millora i les desenvolupi des de la pràctica, la implicació i el compromís.

El Servei Comunitari de l'ESO comprèn una part d'aprenentatge vinculada al currículum, que es fa dins de l'horari lectiu, i un servei actiu a la comunitat, que s'ha de dur a terme fora d'aquest horari, d'acord amb les necessitats de l'entitat amb què es col·labora i dels criteris organitzatius de l'institut. La dedicació horària al desenvolupament del Servei Comunitari és de 20 hores, amb un mínim de 10 de servei actiu a la comunitat. Només excepcionalment el servei actiu a la comunitat es pot dur a terme dins de l'horari escolar.

4 Matèries optatives que es poden cursar a l'Institut Obert de Catalunya (IOC)

D'acord amb la [Resolució ENS/1432/2013](#), de 27 de juny, modificada per la [Resolució ENS/1252/2014](#), de 30 de maig, relativa a les matèries de l'ESO i batxillerat que es poden cursar en la modalitat d'educació no presencial, s'estableix la possibilitat que l'alumne o alumna cursi algunes matèries a distància, si per raons organitzatives no les pot cursar en el centre ordinari o bé el centre no les ofereix:

En el tercer curs de l'ESO, la matèria optativa de Segona Llengua Estrangera.
En el quart curs de l'ESO, les matèries optatives de TIC (Informàtica) i/o de Segona Llengua Estrangera.

En aquest cas, la família ha de presentar al centre ordinari la sol·licitud per cursar matèries a distància. El director o directora del centre, si escau, n'ha de donar la conformitat i formalitzar la inscripció de l'alumne o alumna a l'IOC en la primera quinzena del mes de setembre.

La inscripció de les matèries optatives esmentades de tercer i quart d'ESO a l'IOC és de caràcter gratuït.

L'IOC facilita periòdicament la informació referent al seguiment i l'avaluació de les matèries en qüestió perquè el centre ordinari en què l'alumne o alumna cursa els estudis pugui incorporar-la als documents oficials d'avaluació.